

แนวทางการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใหม่ของนักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา*

Approaches of New Entrepreneurship Development for Students Vocational Colleges

นริศรา ทองยศ, ดาวรุวรรณ ทวีลการ¹ และกนกอร สมปราชญ์²

Narissara Thongyost, Dawruwan Thawinkarn and Kanok-orn Somprach

มหาวิทยาลัยขอนแก่น¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น²

Khon Kaen University, Thailand

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: narissara.thong@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Approaches) ด้วยการใช้แบบแผนรองรับภายใน (Embedded Design) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ยืนยันองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่ โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ และศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการใหม่ โดยการศึกษาจากกรณีศึกษา 3 สถาบันที่มีการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ และการสนทนากลุ่ม (Group Discussion) เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบบสังเกต แบบประเมินและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่า $\bar{x}$ และ S.D.

*ได้รับบทความ: 27 ตุลาคม 2564; แก้ไขบทความ: 4 พฤศจิกายน 2564; ตอรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2565

Received: October 27, 2021; Revised: November 4, 2021; Accepted: June 30, 2022

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การสร้างนวัตกรรม 3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) การรู้จักจิต 5) การมุ่งมั่นในความสำเร็จ และ 6) การกล้าเสี่ยง

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ ในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี พบว่า มีการดำเนินการดังนี้ 1) การพัฒนา 7 องค์ประกอบหลักของความเป็นผู้ประกอบการใหม่ 2) การเพิ่มกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะในหลักสูตรเสริม 3) การส่งผู้เรียนอาชีวศึกษาไปฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์ในองค์กรหรือสถานประกอบการที่ประสบผลสำเร็จ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเห็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการใหม่ 5) การเพิ่มขีดความสามารถเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจส่วนปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งมีปัจจัยเกื้อหนุน 6 ปัจจัย และปัญหาอุปสรรค 5 ปัจจัย

คำสำคัญ: องค์ประกอบ; แนวทางการพัฒนา; ผู้ประกอบการใหม่; แนวปฏิบัติที่ดี; วิทยาลัยอาชีวศึกษา

Abstract

The purpose of this research are: 1) to study the components of new entrepreneurship for vocational colleges, 2) to study the approaches and guidelines including Supporting factors and factors hindering entrepreneurship development for new vocational colleges By the Mixed Methods Approach, the research was divided into 2 phases. Phase 1 was to study of documents and related research (Documentary study) and in-depth interviews with 5 experts to confirm the components. Phase 2 was the approaches 3 cases of best practice to get how to practice for the entrepreneurship development of vocational colleges in 3 institutes Group Discussion apporporting factors and factor hindering entrepreneurship on new entrepreneurship Designated research areas in the number of 3 places, Research tools were questionnaires, interview form, document study form and observation form. Analyses the data by program computer and content analyses.

The research result finds that:

1. The Components framework of new entrepreneurship for vocational colleges consist of six components: 1) Creativity 2) Innovation 3) Critical Thinking 4) Digital Literacy 5) Persistent and 6) Risk Taking.

2. The results of the study of good practice guidelines. It was found that the following actions should be taken: 1) Developing the 7 key components of new entrepreneurship 2) Increasing the feature development activities in supplementary courses 3) Sending vocational learners for internships or internships in successful organizations or establishments 4) Organizing learning activities that instill in vocational learners the importance of being a new entrepreneur 5) Enhancement of competence in business management. As for the supporting factors and factors that hinder the entrepreneurship of new vocational colleges which has 6 supporting factors and 5 obstacles.

Keywords: Component; Approaches to develop; New Entrepreneurs; Best practice; Vocational Colleges

1. บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโลกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะเยาวชนเพื่อให้มีความสามารถแข่งขันได้ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) ของผู้เรียน เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับความสนใจและมีการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น ในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของประเทศ ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล พ.ศ. 2559 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเพื่อให้ประเทศไทยก้าวพ้นกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ที่เรียกว่า “โมเดลประเทศไทย 4.0” ให้เป็นประเทศรายได้สูงปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพ เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การสร้างความเป็นผู้ประกอบการจึงเป็น

หนึ่งในแนวทางการพัฒนาคนไทย 4.0 ที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ผ่านการปฏิรูปประเทศด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ การวิจัยและพัฒนาในระบบการศึกษาควบคู่กันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายในส่วนของการสนับสนุนวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยแนวคิดที่แตกต่างและใช้กระบวนการและนวัตกรรมที่ไม่เหมือนใคร ที่มีจุดเด่นคือการสามารถทำซ้ำ ขยายตลาดได้อย่างไม่มีขีดจำกัดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเติบโตอย่างก้าวกระโดดด้วยการส่งผ่านคุณค่าและสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้ผ่านกระบวนการบ่มเพาะและพัฒนาอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) จึงต้องมุ่งสร้างผู้ที่มีการศึกษาดี มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ ให้ก้าวเข้ามาเป็นผู้ประกอบการ เพราะการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างธุรกิจใหม่ๆ ขึ้นในระบบ

เศรษฐกิจของประเทศ ให้เติบโตและมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นตามลำดับ

ผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneurs) เป็นผู้ที่มองเห็นโอกาสก่อนบุคคลอื่นในขณะที่บุคคลอื่นมองไม่เห็น และเป็นผู้ที่นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงให้เกิดคุณค่า (Value) เกิดประโยชน์ทางด้านการเงินต่อสังคม ต่อสาธารณชนและต่อเศรษฐกิจ (World Economic Forum, 2011) อีกทั้งการมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะผู้ประกอบการในตัวบุคคล เช่น ความกล้าเสี่ยง การเผชิญและตัดสินใจบนความไม่แน่นอนของข้อมูลที่มีอยู่ จึงทำให้ผู้ประกอบการแตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการ

ดังนั้น ความเป็นผู้ประกอบการใหม่จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการบ่มเพาะและการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ที่ดูแลและรับผิดชอบการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อให้คนมีทักษะในการประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552; สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) ปัจจุบันรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้เด็กและเยาวชนที่จบการศึกษาแล้วทุกระดับมีงานรองรับ มีงานทำเพื่อสร้างตนเอง สร้างครอบครัว สร้างประเทศได้ การพัฒนาประเทศในยุคไทยแลนด์ 4.0 จึงเป็นการพัฒนาผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559) อีกทั้งการเตรียมคนเพื่อรับมือกับอนาคต ทำให้ประเทศ

แข่งขันได้ในระดับอาเซียน ระดับภูมิภาคและระดับโลก การพัฒนาผู้ประกอบการใหม่จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับอาชีวศึกษาที่ควรสนใจเพื่อให้สถานศึกษามีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารที่เหมาะสมได้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้จบการศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยให้ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศชาติเป็นแนวทางให้สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

ผู้ประกอบการเป็นสัญลักษณ์ของการสร้างธุรกิจและความสำเร็จทางธุรกิจด้วยการทำงานที่มีวัตถุประสงค์ การวางแผนอย่างระมัดระวัง การมองโลกในแง่ดีและการทำงานอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างความมั่งคั่ง (Wealth) การแปลงความคิดเป็นสินค้า/บริการหรือตลาดใหม่ การสร้างนวัตกรรมที่ช่วยให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Sarasvathy et al., 2003) อีกทั้งการมีนวัตกรรมและความกล้าเสี่ยง ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะผู้ประกอบการในตัวบุคคล เช่น ความกล้าเสี่ยง การเผชิญและตัดสินใจบนความไม่แน่นอนของข้อมูลที่มีอยู่ จึงทำให้ผู้ประกอบการแตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการ (Kuratko, 2011) บทเรียนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่ต้องเรียนรู้จากประวัติศาสตร์เศรษฐกิจคือ ความคิดของผู้ประกอบการและนวัตกรรมที่สร้างขึ้น คือ ความฝัน สร้างสำรวจ ประดิษฐ์ ผู้บุกเบิกและจินตนาการ เป็นช่วง

เวลาที่ต้องการวิสัยทัศน์ที่สร้างสรรค์ความกล้าหาญ การคำนวณความเสี่ยงและความเป็นผู้นำที่แข็งแกร่ง ถือเป็นความจำเป็นของผู้ประกอบการในศตวรรษที่ 21 และสำหรับการเริ่มต้นธุรกิจเติบโตแบบก้าวกระโดดเพื่อสร้างรายได้จากการขยายธุรกิจอย่างรวดเร็วส่วนใหญ่เป็นธุรกิจเพื่อแก้ไขปัญหา (Solutions) หรือโอกาสที่ยังไม่เคยทำมาก่อน เช่น Facebook Google แอปพลิเคชันบริการของรถแท็กซี่ เป็นต้น (Praditphollert, 2017) การวิจัยพบว่ากับความท้าทายด้านธุรกิจ Startup ได้จะต้องมีคุณสมบัติคือ 1) คุณลักษณะทางศักยภาพการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วย มุ่งมั่นในความสำเร็จ ทำงานเชิงรุก เผชิญหน้ากับความเสี่ยง 2) ความสามารถทางด้านการสร้างการยอมรับด้านสังคม 3) มีปฏิสัมพันธ์สื่อสารระหว่างสังคม นักวิชาการหลายคนเชื่อว่า คุณลักษณะผู้ประกอบการนี้เป็นสิ่งที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิดแต่เป็นสิ่งที่ฝึกฝนหรือสอนได้ตั้งแต่เด็ก การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการ การพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการผ่านการศึกษาในสถานศึกษาด้วยหลักสูตรที่ออกแบบมาเฉพาะเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) ให้โอกาสผู้เรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์การฝึกทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (Schwarz et al., 2009, pp. 272-291) เป็นการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าสอนให้มีทักษะในการจัดตั้งธุรกิจใหม่ (Kuratko & Hodgetts, 2004) รวมถึงเป็นการสอนที่ส่งผลต่อการสร้างคุณลักษณะ

ผู้ประกอบการในผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ขณะเดียวกันนักวิชาการบางกลุ่มเห็นว่าคุณลักษณะผู้ประกอบการนั้นพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมในสถานประกอบการจริง (Kuip & Verheul, 2003) การเรียนรู้มีเอกลักษณ์และผลลัพธ์ของการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนรูปประสบการณ์และความรู้เดิมที่มีอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562)

จากหลักการและเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงสภาพสถานการณ์จริงของปัญหาและยังไม่พบสารสนเทศที่สมบูรณ์เกี่ยวกับการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ หากมีสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้ประกอบการใหม่จะทำให้ได้แนวทาง วิธีการขององค์ประกอบที่กำหนดขึ้นเป็นหลักเพื่อขับเคลื่อนผู้ประกอบการใหม่ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทยชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสามารถนำไปใช้ในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทย และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ประกอบการใหม่และสร้างสรรค์นวัตกรรมสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่ของนักศึกษา สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็น

อุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการใหม่ของ
นักศึกษา สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน
วิธี (Mixed Methods Approaches) ด้วยการใช้อย่าง
แบบแผนรองรับภายใน (Embedded Design)
โดยนักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
เชิงคุณภาพเป็นหลัก และการวิจัยเชิงปริมาณเป็น
ตัวเสริมเพื่อให้ผลเชิงคุณภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแบ่ง
การวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบ
ของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัย
อาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ
5 คน เลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการเลือก
คือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาระดับ
นโยบาย จบปริญญาเอก ยืนยันองค์ประกอบของ
ความเป็นผู้ประกอบการใหม่โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน
โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้บริหารสถาน
ศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์
ทำงานในด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ จนได้รับ
การยอมรับจากหน่วยงานและสังคม หรือเป็น
นักวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์
หรือมีผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่
กระบวนการบ่มเพาะ จนได้รับการยอมรับจาก
หน่วยงานและสังคม เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์
กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการ
พัฒนาผู้ประกอบการใหม่ จากสถาบันที่มีการ

ปฏิบัติที่ดีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา รวมถึงปัจจัย
เกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็น
ผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา
โดยการศึกษาเชิงพื้นที่ เป็นการศึกษาสถานศึกษา
ต้นแบบในการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่สำหรับ
สถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามขนาดสถานศึกษา
ใหญ่ กลาง เล็ก จำนวน 3 แห่ง คือ 1) วิทยาลัย
อาชีวศึกษาธนบุรี กรุงเทพมหานคร 2) วิทยาลัย
อาชีวศึกษาเลย จังหวัดเลย และ 3) วิทยาลัย
เทคนิคคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีเกณฑ์ในการ
คัดเลือก เป็นสถานศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวกับการ
พัฒนาผู้ประกอบการใหม่จนได้รับการยอมรับจาก
หน่วยงานและสังคมโดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์
เช่น รางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา หรือการลงนามความร่วมมือกับสถาน
ประกอบการ หรือรางวัลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
ผู้ประกอบการ เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และได้รับการ
ยอมรับจากชุมชนและสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่
เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบบสังเกต
แบบประเมินและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล
ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่า $\bar{x}$ และ S.D.

การศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็น
อุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับ
วิทยาลัยอาชีวศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ
อภิปรายสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
สัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม โดยเก็บ
ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)
ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive
Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลเหตุที่เป็นอุปสรรค และ

ปัจจัยที่เกื้อหนุนตัวแปร องค์ประกอบของผู้ประกอบการใหม่ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการปฏิบัติที่ดี ซึ่งประเมินตนเองแล้วพบว่าประสบความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) กลุ่มสถานประกอบการที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จและอยู่ระหว่างการดำเนินงาน มีแนวทางการปฏิบัติและกำลังดำเนินการปรับปรุงพัฒนาสู่เป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ 3) กลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการอาชีวศึกษา (ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา)

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาพบว่า

1. การศึกษาองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การสร้างนวัตกรรม 3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) การรู้จักคิด 5) การมุ่งมั่นในความสำเร็จ และ 6) การกล้าเสี่ยง

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ ปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา

2.1 ผลจากการศึกษากรณีศึกษา พบว่ามีทั้ง 6 องค์ประกอบ และได้พบองค์ประกอบเพิ่มเติม คือ 7) การบริหารจัดการสถานประกอบการ และจากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดี

พบว่า ควรมีการดำเนินการดังนี้ 1) การพัฒนา 7 องค์ประกอบหลักของความเป็นผู้ประกอบการใหม่ 2) การเพิ่มกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้ประกอบการใหม่และสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังเด็กรุ่นใหม่ในการสร้างธุรกิจ Startup 3) การส่งผู้เรียนอาชีวศึกษาไปฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์ในองค์กรหรือสถานประกอบการที่ประสบผลสำเร็จ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเห็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการใหม่ และ 5) การเพิ่มขีดความสามารถเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจ (Business Management)

2.2 ผลจากการศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนมี 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ แนวคิด และความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการ 2) สมรรถนะและความสามารถในการจัดการเชิงธุรกิจ 3) ความพร้อมด้านแหล่งเงินทุน 4) ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าทางธุรกิจ 5) การกำหนดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำธุรกิจ และ 6) เครือข่ายทางธุรกิจและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการใหม่ 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการธุรกิจ 2) การบริหารจัดการทรัพยากร 3) กลยุทธ์การตลาดที่ไม่เหมาะสมกับบริบท 4) ความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์ และ 5) ความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์นั้น สามารถอภิปรายแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันผลการวิจัยที่ได้ในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาพบว่า ความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การรู้จักใช้โอกาส การมุ่งมั่นในความสำเร็จการกล้าเสี่ยง และการบริหารจัดการสถานประกอบการ อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาอย่างลุ่มลึก หลากหลาย รัดกุม และได้มีการนำเสนอร่างองค์ประกอบต่อผู้เชี่ยวชาญ และได้ให้ข้อเสนอแนะให้ความคิดเห็นและทำการสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันองค์ประกอบ (Focus Group Discussion) จนได้องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Donald F. Kuratko (2011) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่ว่าเป็นการจัดการเพื่อสร้างค่านิยมโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรด้านกำลังใจ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการเป็นผู้ประกอบการ สามารถบรรลุถึงการสร้างนวัตกรรมใหม่ ความเป็นผู้ประกอบการที่มีบทบาทอย่าง

สำคัญในการนำพาองค์กรให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้านผลกำไรและความสำเร็จ และจากการศึกษางานวิจัยของ Praditphollert (2017) ที่ได้เสนอองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่ (Start-Up) มี 5 ตัวแปรย่อยทางด้านศักยภาพการดำเนินธุรกิจ คือ มุ่งมั่นในความสำเร็จ ทำงานเชิงรุก จริยธรรมในการดำเนินงาน เผชิญหน้ากับความเสี่ยง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องไม่มีอิทธิพลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยมีทฤษฎีสนับสนุนเหตุผลสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องทำความเข้าใจและดำเนินการอย่างถูกต้องวิธี เพื่อใช้ตัวแปรเหล่านี้สนับสนุนการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอนาคตโดยจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาในระยะยาวจึงจะประสบผลสำเร็จ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562) ได้กล่าวว่าการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ด้านธุรกิจ ผ่านกระบวนการของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทุกแห่ง โดยการคิดค้นสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนการสอนด้านวิชาชีพหรือความสนใจส่วนบุคคลของนักศึกษา ผสมกับเทคโนโลยีมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์โดยต่อยอดในเชิงพาณิชย์ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้การทำธุรกิจและมีรายได้ระหว่างเรียน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดให้มีการประเมินอย่างเป็นระบบทุกปี เพื่อประเมินศักยภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาและหาแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยอุปสรรคของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ส่วนที่ 1 ปัจจัยเกื้อหนุนของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาจากการสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และผู้ผลิตมี 6 ปัจจัย ส่วนที่ 2 ปัจจัยอุปสรรคของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาจากการสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจ ผู้ประกอบการและผู้ผลิตมี 5 ปัจจัย ซึ่งสอดคล้องกับโรจลักษณ์ จักรไพวงศ์ และบรรพต วิรุณราช (2563, หน้า 118-127) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาการเป็นผู้ประกอบการด้านที่ 4 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย การมีเป้าหมายชัดเจน การมองหาโอกาสและลงมือทำทันที การมีความสุขกับงานที่ทำ การยึดถือคุณธรรมในการดำเนินธุรกิจ การอดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน การมุ่งสำเร็จและมีความกล้าเสี่ยง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีองค์กรประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามลำดับความสำคัญ ดังนี้คือ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การสร้างนวัตกรรม 3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) การรู้จักจิตใจ 5) การมุ่งมั่นในความสำเร็จ 6) การกล้าเสี่ยง และ 7) การบริหารจัดการสถานประกอบการไปบูรณาการกับหลักสูตรหรือ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้เกิดคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้คุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยเพิ่มความสามารถด้านการบริหารจัดการเชิงธุรกิจให้แก่ผู้เรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ที่จะนำไปสร้างรูปแบบการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใหม่ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้

1.3 สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถนำองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนที่ได้ไปเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเท่าทันศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อนำไปพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างลุ่มลึก ซึ่งเป็นการต่อยอดและพัฒนาผลการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 สามารถนำไปศึกษาวิจัยในบริบทอื่นๆ เช่น โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนของเอกชน ที่มีบริบทแตกต่างกันออกไป เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

ใหม่ที่เหมาะสมกับแต่ละบริบทของสถาบันการศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใหม่ เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่าการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ จากผู้เรียนอาชีวศึกษาที่จะเข้ามาช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ

ประเทศผ่านการบ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ที่มุ่งให้องค์ความรู้ด้านธุรกิจ และส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการแก่นักเรียนนักศึกษาผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสบการณ์การทำธุรกิจทั้งในและนอกสถานศึกษา นำความรู้และประสบการณ์ต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งจะเป็แนวทางในการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต ดังแสดงในแผนภาพประกอบองค์ความรู้ที่ได้รับ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- โรจลักษณ์ จักรไพบงค์ และบรรพต วิรุณราช. (2563). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางธุรกิจแปรรูปการเกษตรไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 7(1), 118-127.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุเพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนรองรับโลกศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2562). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). *ทรัพย์สินทางปัญญากับ Thailand 4.0*. เข้าถึงได้จาก <https://www.worldgenasia.com/article/84/ทรัพย์สินทางปัญญากับ-thailand-4-0>
- Kuip, I., & Verheul, I. (2003). *Early development of entrepreneurial qualities: The role of initial education*. SCALES-paper N200311. Zoetermeer: EIM Business and Policy Research.
- Kuratko, D. F. and Hodgetts, R. M. (2004). *Entrepreneurship: Theory, Process, Practice*. (6th Ed.). Mason, Ohio: Thomson South-Western.
- Kuratko, D. F. (2011). *Entrepreneurship: Theory, Process, Practice, Entrepreneurship Theory, process and practice*. Melbourne: Cengage Learning Australia.
- Nathapon, P. (2017). *Startup thinking to make rich*. Bangkok: Momentum Publishing.
- Sarasvathy, S. D., et al. (2003). *Three views of entrepreneurial opportunity*. In Z. Acs & D. Audretsch (Eds.), *Handbook of entrepreneurship research: An interdisciplinary survey and introduction*. (2nd ed.). New York: Springer Science + Business Media.
- Schwarz, E. J., et al. (2009). The effects of attitudes and perceived environment conditions on students' entrepreneurial intent: An Austrian perspective. *Education and Training*, 51(4), 272-291.
- World Economic Forum Geneva. (2011). *The Global Competitiveness Report 2011–2012*. Switzerland: Columbia University.

